

Enhed:
Handicap og VISO

Sagsnr.:
2025 - 76

Dato:
23. maj 2025

Udtalelse fra Det Faglige Råd for National Koordination angående det højt specialiserede specialundervisningsområde for børn, unge og voksne

Problemstilling

Det Faglige Råd for National Koordination har anmodet Social- og Boligstyrelsen om at udarbejde en udtalelse på vegne af Rådet angående det højt specialiserede specialundervisningsområde for børn, unge og voksne.

Udtalelse fra Det Faglige Råd for National Koordination

København maj 2025

Det Faglige Råds bemærkninger til rapporten Afdækning og definition af højt specialiseret specialundervisning til børn, unge og voksne udarbejdet af Implement Consulting Group for Social- og Boligstyrelsen i 2024:

Det Faglige Råd for National Koordination tager afdækningen til efterretning. Rådet finder dog, at flere forhold vanskeliggør en national koordination af området.

På børne- og ungeområdet for højt specialiseret specialundervisning har der været stor forskningsmæssig opmærksomhed de seneste år. Rådet bemærker, at rapportens fremstilling af det højt specialiserede specialundervisningsområde synliggør, at forskningen på området ikke i fuld udstrækning er implementeret og anvendes i praksis.

Rådet noterer sig, at der allerede nu er gang i anvendelsesorienteret vidensproduktion og -formidling på hele specialundervisningsområdet hos både VIVE, EVA, Børne- og Undervisningsministeriet og Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i regi af VIBUS (Vidensenhed for børn og unge med særlige behov).

Rapporten beskriver, at børn og unge med behov for højt specialiseret specialundervisning er en heterogen gruppe, hvor sværhedsgraden af børnenes og de unges udfordringer varierer betydeligt. Samtidig bemærkes det, at det ikke er muligt at foretage en datamæssig kobling til målgrupper hverken på overordnet eller specifikt niveau. Det er derfor uigennemsigtigt, hvordan kapacitet og behov bliver matchet på området for højt specialiseret specialundervisning, og mulighederne for effektiv monitorering begrænses derfor væsentligt.

På voksenområdet for højt specialiseret specialundervisning fremstår indsatserne, jf. rapporten, sammensatte og komplekse. Der ses store variationer på tværs af tilbud, som samlet set får tilbudslandskabet til at fremstå komplekst og uigennemsigtigt. Der ses desuden store forskelle på finansieringsstrukturen på kommunikationscentrene, fx abonnementsordninger, takstmodeller mv. Rådet bemærker, at de forskellige finansieringsmodeller kan være styrende for udviklingen af tværsektorielle rehabiliteringsforløb og hvilke indsatser borgerne bliver tilbudt.

Det bemærkes afsluttende, at målgrupperne for højt specialiseret specialundervisning for voksne og enkelte målgrupper blandt børn og unge ofte har behov for tværsektorielle forløb på tværs af sundheds-, social-, beskæftigelses- og specialundervisningsområderne, hvilket kræver en særlig opmærksomhed på behovet for sammenhængende og koordinerede rehabiliteringsforløb for borgerne.

Rådet finder herudover, at det kan overvejes, om lovgivningen på området bør revideres. Lov om specialundervisning for voksne er fra 1980 og vejledningen er opdateret i 2009. Der er bl.a. ikke indtænkt løbende inddragelse af nye målgrupper i vejledningen. Rådet bemærker, at lovgivningen ikke er til hinder for, at kommunerne kan arbejde med – og evt. ensarte – deres praksis eller overblik over fx visitationsproces og mulige tilbud.

Formand for Det Faglige Råd for National Koordination,

Bo Smith, Forhenværende departementschef